

Józef Kaźmierczyk, Barbara Czerska, Karol Bykowski, Krzysztof Jaworski, Aleksander Limisiewicz

---

Wrocław - Ostrów Tumski, u. Kanonia

Informator Archeologiczny : badania 20, 165

1986

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Celem badań /korelowanych częściowo z postęпами prac przy budowie plebanii obecnej parafii/, terenu klasztoru św. Wincentego było poszerzenie źródeł dotyczących osadnictwa okresu plemiennego, określenie wschodniej granicy cmentarzyska przy bazylice klasztornej i rozpoznanie wschodniej, dotychczas nie badanej części opactwa.

Przebadane w obrębie czterech wykopów o łącznej powierzchni 236 m² nawarstwienia przedstawiały następujące etapy użytkowania terenu:

Faza I - osada z okresu plemiennego - zaliczono do niej obiekt nr 25 interpretowany jako pozostałość budynku mieszkalnego, naziemnego z częścią zagłębioną. Jego warstwa użytkowa dzieliła się na dwie fazy z różnie ułożonymi paleniskami. Wyeksplorowano z niego osłonek kamienny, dwastożkowy przedmiot gliniany i 145 ułamków ceramiki, na podstawie której datowano go na VII-VIII w.

Faza II - osada z okresu XI - lata trzydzieste XII w. - w jej obrębie funkcjonował obiekt nr 26, będący czworokątnym w rzucie poziomym, nieckowatym zagłębieniem z kamiennym paleniskiem. Odkryte w nim fragmenty intensywnie wyprażonego naczynia oraz forma części wiesznej pozwalają stwierdzić jego produkcyjno-gospodarcze przeznaczenie.

Faza III - okres budowy i użytkowania opactwa romańskiego we wczesnym średniowieczu - wiąże się z nią rzędowe cmentarzysko przy bazylice św. Wincentego, z którego przebadano dalszych 28 grobów i fragmenty cieku wodnego. Kanał ten otaczał teren romańskiego opactwa co najmniej z trzech stron, zamykając obszar wielkości 110 m w linii E-W. Przypuszcza się, że spełniał on rolę transportową, odwadniająca i obronna.

Faza IV - opactwo późnośredniowieczne - zachowały się z niego relikty architektury gotyckiej w postaci fundamentów i negatywów po nich.

Badania będą kontynuowane.

WROCLAW - OSTROW TUMSKI
ul. Kanonia

Uniwersytet im. Bolesława Bieruta
we Wrocławiu
Katedra Archeologii

Badania prowadzone pod kierunkiem prof.dr.hab. Józefa Kamińskiego przy współudziale dr Barbary Czerskiej oraz mgr. mgr. Karola Bykowskiego, Krzysztofa Jaworskiego i Aleksandra Limiałowicza. Badania finansował Uniwersytet Wrocławski: Biuro Koordynacyjne Resortowego Planu Badań Podstawowych R.P.III.36. Czwarty sezon badań. Gród wczesnośredniowieczny.

Kontynuowano badania odsłaniając kolejne nawarstwienia konstrukcyjne /F-1, F-2 i F-3/, pochodzące z 2 połowy X w. Treść warstw stanowiły relikty zabudowy, głównie o charakterze mieszkalnym i wznoszone przede wszystkim w konstrukcji plecionkowej. W najniższej warstwie - naściennej - odkryto dwa budynki o konstrukcji palisadowej.

Badania koncentrowały się na uchwyceniu korelacji pomiędzy najstarszymi śladami osadnictwa młodziej fazy grodu a odsłoniętymi, w poprzednim roku, śladami orki oraz wałem. Ustalono, że najstarszy horyzont osadnictwa wyznaczały ślady orki wykonanej radem. Obejmowały one obszar, na którym wzniesiono później wał, a także przedpole wału, w postaci "półki" ziemnej o przebiegu równoległym do wału i szerokości 4-5 m. Uchwyciono również podwójny rząd kołków, stanowiących umocnienie linii brzegowej Wypływu Tumskiej w okresie poprzedzającym założenie młodziej fazy grodu. Przebieg tych kołków oraz owej "półki" ziemnej sugerowałyby, że wykop został założony w miejscu, w którym występowało przewężenie wyspy i najpewniej styk fortyfikacji dwóch części starszej fazy grodu. Natomiast osadnictwo młodziej fazy wkroczyło na ten teren już po wzniesieniu kolejnej mutacji wału i rozebraniu starszego.